MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2

Praha 4. května 2021

Č. j.: MZDR 14600/2021-8/MIN/KAN

MZDRX01FV4VS

M I M O Ř Á D N É O P A T Ř E N Í

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle § 80 odst. 1 písm. g) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“) a § 2 odst. 1 zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 94/2021 Sb.“), **nařizuje** postupem podle § 69 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. a podle § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 94/2021 Sb. k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2 toto mimořádné opatření:

I.

S účinností ode dne 10. května 2021 od 00:00 hod. do odvolání tohoto mimořádného opatření se omezuje provoz škol a školských zařízení ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje tak, že se **omezuje**:

1. provoz vysokých škol podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, včetně zahraničních vysokých škol a jejich poboček působících na území České republiky (dále jen „vysoké školy“), a to tak, že se zakazuje osobní přítomnost studentů na výuce a zkouškách, při studiu na vysoké škole a účastníků kurzů celoživotního vzdělávání; zákaz osobní přítomnosti studentů podle tohoto bodu se nevztahuje na:
   a) účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů,
   b) účast na individuálních konzultacích nebo při poradenských službách (pouze jeden student a jeden akademický pracovník nebo jiná osoba) a
   c) zkoušky, je-li mezi jednotlivými osobami rozestup minimálně 1,5 metru,

2. provoz vysokých škol, a to tak, že zakazuje poskytování ubytování studentům vysokých škol, kteří mají na území České republiky jiné bydliště, v ubytovacích zařízeních vysokých škol, s výjimkou studentů, kteří se mohou účastnit vzdělávání podle bodu 1,

3. provoz středních a vyšších odborných škol a konzervatoří podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že zakazuje osobní přítomnost žáků a studentů na středním a vyšším odborném vzdělávání ve školách a vzdělávání v konzervatoři podle školského zákona, s výjimkou:
   a) škol zřízených při zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy,
   b) škol zřízených Ministerstvem spravedlnosti,
   c) praktického vyučování a praktické přípravy žáků a studentů,

d) žáků v oboru vzdělání Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá,
e) individuální konzultace (pouze jeden žák nebo student a jeden pedagogický pracovník),
f) skupinové konzultace žáků a studentů posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři anebo žáků a studentů ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků nebo studentů v jedné skupině,
g) konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutorií a mezinárodně uznávaných zkoušek, a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti,
h) konání zkoušek na vyšších odborných školách za účasti nejvýše 10 osob v místnosti,
i) konání komisionálních opravných a komisionálních náhradních zkoušek na středních školách a v konzervatořích,
j) žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd (při lichém počtu tříd lze počet zaokrouhlit),

s tím, že prezenční výuka musí probíhat v neměnných třídách, odděleních nebo skupinách žáků nebo studentů, s výjimkou praktického vyučování a praktické přípravy podle písmene c) a skupinové konzultace podle písmene f),

4. provoz základních škol podle školského zákona, a to tak, že se zakazuje osobní přítomnost žáků na základním vzdělávání v základní škole, s výjimkou:
a) základní školy při zdravotnickém zařízení,
b) škol zřízených při zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy,
c) dětí v přípravné třídě,
d) žáků 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny,
e) žáků 1. stupně ve škole, která nesplňuje podmínky podle písmene d), a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd (při lichém počtu tříd lze počet zaokrouhlit),
f) žáků 2. stupně, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudémtýdnu neúčastní druhá polovina tříd (při lichém počtu tříd lze počet zaokrouhlit),
g) dětí v přípravném stupni základní školy speciální,
h) základních škol nebo tříd zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona,
i) individuální konzultace (pouze jedno dítě nebo žák, jeden pedagogický pracovník a případně zákonný zástupce),
j) skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem anebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině,

s tím, že prezenční výuka musí probíhat v neměnných třídách dětí nebo žáků, s výjimkou skupinové konzultace podle písmene j),

5. provoz základních uměleckých škol, jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky podle školského zákona a vzdělávacích institucí poskytujících jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že se zakazuje osobní přítomnost žáků nebo účastníků na základním uměleckém vzdělávání v základní umělecké škole, na kurzech cizích jazyků s denní výukou ve vzdělávacích institucích a na jazykovém vzdělávání v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, s výjimkou:
a) státní jazykové zkoušky za účasti nejvýše 10 osob v místnosti,
b) individuální konzultace (jeden žák nebo účastník a jeden pedagogický pracovník),
c) individuální prezenční výuky (jeden žák nebo účastník a jeden pedagogický pracovník),
d) na základní umělecké škole skupinové konzultace nebo výuky ve vnitřních nebo

vnějších prostorech nejvýše v počtu 3 žáků v jedné skupině,

e) na základní umělecké škole konzultace nebo výuky konané ve vnějších prostorech v počtu více než 3 žáků, avšak nejvýše 20 osob ve skupině za podmínky, že na 1 osobu připadá alespoň 15 m^2 plochy, a při splnění podmínky podle bodu 14,

6. provoz středisek volného času, a to tak, že se zakazuje osobní přítomnost dětí, žáků a studentů a jiných účastníků na tomto zájmovém vzdělávání, s výjimkou:

a) konzultace nebo vzdělávání konané ve vnitřních nebo vnějších prostorech nejvýše v počtu 3 účastníků v jedné skupině,

b) konzultace nebo vzdělávání konané ve vnějších prostorech v počtu více než 3 účastníků, avšak nejvýše 20 osob ve skupině za podmínky, že na 1 osobu připadá alespoň 15 m^2 plochy, a při splnění podmínky podle bodu 14,

7. provoz školních klubů a školních družin, a to tak, že se zakazuje osobní přítomnost dětí, žáků a studentů a jiných účastníků na tomto zájmovém vzdělávání, s výjimkou dětí a žáků, kteří se mohou účastnit prezenční výuky podle tohoto mimořádného opatření, a to za podmínky, že v oddělení nebo skupině jsou přítomni děti nebo žáci pouze z jedné neměnné třídy prezenční výuky,

8. provoz školských výchovných a ubytovacích zařízení, a to tak, že se zakazuje poskytování ubytování žákům škol a studentům vyšších odborných škol podle školského zákona, kteří mají na území České republiky jiné bydliště, ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních (domov mládeže, internát), s výjimkou žáků a studentů, kteří se mohou účastnit vzdělávání podle tohoto mimořádného opatření, a zakazuje školu v přírodě a školní výlety,

9. provoz škol a školských zařízení podle školského zákona a provoz vysokých škol tak,že součástí vzdělávání není zpěv, s výjimkou oborů základního uměleckého vzdělávání, středního a vyššího odborného vzdělávání a studijních programů vysokých škol, ve kterých je zpěv stěžejní součástí rámcového nebo akreditovaného vzdělávacího nebo studijního programu, a to za osobní přítomnosti nejvýše 6 žáků nebo studentů v místnosti, umožňují-li jiná omezení přítomnost takového počtu žáků nebo studentů,

10. provoz škol a školských zařízení podle školského zákona a provoz vysokých škol, a to tak, že zakazuje sportovní činnosti jako součást vzdělávání, s výjimkou:

a) mateřských škol,

b) oborů středního a vyššího odborného vzdělávání a studijních programů vysokých škol, ve kterých je sportovní činnost stěžejní součástí rámcového nebo akreditovaného vzdělávacího či studijního programu a

c) sportovní činnosti konané ve vnějších prostorech, umožňují-li jiná omezení osobní přítomnost na vzdělávání,

11. provoz mateřských, základních a středních škol, konzervatoří, vyšších odborných škol a školských zařízení tak, že vstup třetích osob (mimo dětí, žáků, studentů nebo účastníků a zaměstnanců) do prostor školy nebo školského zařízení je možný jen v nezbytně nutných případech, s tím, že se omezí kontakt třetích osob s osobami v prostorách školy nebo školského zařízení,

12. konání

a) přijímacích zkoušek na vysoké školy tak, že je mezi jednotlivými osobami rozestup minimálně 1,5 metru,

b) přijímacích zkoušek na vyšší odborné školy, střední školy a konzervatoře tak, že se mohou konat pouze za účasti nejvýše 20 osob v místnosti a

c) nostrifikačních zkoušek podle školského zákona tak, že se mohou konat pouze za účasti nejvýše 10 osob v místnosti,

13. ve školních družinách a školních klubech tak, že se umožňuje osobní přítomnost na vzdělávání žákům 1. stupně základních škol ve školní družině nebo školním klubu, jejichž zákonní zástupci jsou
   a) zdravotničtí pracovníci poskytovatelů zdravotních služeb,
   b) pedagogickými pracovníky, kteří zajišťují prezenční vzdělávání v mateřské škole, základní škole, školní družině, školním klubu, v oborech vzdělání Praktická škola jednoletá nebo Praktická škola dvouletá,
   c) pedagogickými pracovníky školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
   d) zaměstnanci bezpečnostních sborů,
   e) příslušníci ozbrojených sil,
   f) zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví,
   g) zaměstnanci uvedení v § 115 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a další zaměstnanci v sociálních službách,
   h) sociální pracovníci zařazení k výkonu sociální práce na krajských a obecních úřadech podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
   i) sociální pracovníci a další odborní pracovníci vykonávající činnosti podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,
   j) zaměstnanci Úřadu práce České republiky,
   k) zaměstnanci České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení, nebo
   l) zaměstnanci Finanční správy České republiky,

14. stanovením následující podmínky pro účast na vzdělávání, je-li to vyžadováno tímto mimořádným opatřením: účastník nebo žák
   a) prokáže, že
      i) absolvoval nejdéle před 7 dny RT-PCR vyšetření na přítomnost viru SARS-CoV-2 s negativním výsledkem, nebo
      ii) absolvoval nejdéle před 72 hodinami POC test na přítomnost antigenu viru SARS CoV-2 s negativním výsledkem, nebo
      iii) má vystaven certifikát Ministerstva zdravotnictví ČR o provedeném očkování proti onemocnění COVID-19, a od aplikace druhé dávky očkovací látky v případě dvoudávkového schématu podle souhrnu údajů o léčivém přípravku (dále jen „SPC“) uplynulo nejméně 14 dní, nebo od aplikace první dávky očkovací látky v případě jednodávkového schématu podle SPC uplynulo nejméně 14 dnů, nebo
      iv) prodělal laboratorně potvrzené onemocnění COVID-19, uplynula u ní doba izolace podle platného mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví a od prvního pozitivního POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS CoV-2 nebo RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 neuplynulo více než 90 dní, nebo
   b) doloží čestné prohlášení, resp. čestné prohlášení svého zákonného zástupce, že ve škole nebo školském zařízení absolvoval nejdéle před 72 hodinami test na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2, který je určen pro sebetestování nebo povolený Ministerstvem zdravotnictví k použití laickou osobou, s negativním výsledkem, nebo
   c) podstoupí preventivní antigenní test na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2, který je určen pro sebetestování nebo povolený Ministerstvem zdravotnictví k použití laickou osobou, s negativním výsledkem, nebo
   d) prokáže potvrzením od zaměstnavatele, že absolvoval nejdéle před 72 hodinami test na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2, který je určen pro sebetestování nebo povolený Ministerstvem zdravotnictví k použití laickou osobou, s negativním výsledkem;

účastníkovi nebo žákovi, který nesplní tyto podmínky, neumožní škola nebo školské zařízení účast na vzdělávání.

II.

S účinností ode dne 10. května 2021 se ruší mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 29. dubna 2021, č.j. MZDR 14600/2021-6/MIN/KAN, ve znění mimořádného opatření ze dne 3. května 2021, č.j. MZDR 14600/2021-7/MIN/KAN.

III.

Toto mimořádné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

Vzhledem ke skutečnosti, že mezi nejpočetnější ohniska nemoci COVID-19 patří v celkovém hodnocení školy a školská zařízení, je nadále omezen provoz škol a školských zařízení.

Nařizuje se omezit provoz škol a školských zařízení tak, že se omezuje osobní přítomnost dětí, žáků a studentů na vzdělávání s uvedenými výjimkami. Dále se omezuje provoz výchovných a ubytovacích zařízení tak, že se poskytuje ubytování žákům a studentům, kteří nemají na území České republiky jiné bydliště, nebo kteří se účastní vzdělávaní podle tohoto mimořádného opatření. Omezuje se také sportovní činnost a zpěv tak, že nemohou být součástí vzdělávání s výjimkami podle tohoto mimořádného opatření.

Mimořádné opatření představuje další fázi v uvolňování provozu škol a školských zařízení, resp. umožnění osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů na vzdělávání, nicméně s ohledem na současná epidemiologická data nelze k tomuto rozvolnění přistoupit ke stanovenému datu ve všech krajích. V Jihočeském a Zlínském kraji a kraji Vysočina lze stále pozorovat zvýšený výskyt nových případů COVID-19, který se promítá jak do počtu hospitalizací, tak do hodnot 7denní incidence/100tisíc obyvatel, která je aktuálně téměř čtyřnásobně vyšší než v krajích s nejnižší incidencí a téměř dvojnásobně vyšší než ve většině krajů České republiky, což indikuje stále rizikový potenciál v těchto krajích s možným rizikem přechodu do růstové fáze v případě vzniku významnějších ohnisek nákazy. Důležitým ukazatelem míry rizika je i počet případů ve věkové kategorii 65+ a i v tomto ukazateli ve výše uvedených krajích pozorujeme zvýšené počty jak v absolutních číslech, tak i v přepočtu na 100 tisíc obyvatel za 7 dní. Obdobně je tomu i ve věkových kategoriích předškolních a školních dětí, kde opět zmíněné kraje patří v hodnotách 7denní incidence k nejvíce zasaženým. Celková epidemiologická situace se propisuje i do počtu hospitalizací, které jsou v těchto krajích při aktuálním srovnání s ostatními kraji vyšší.

Z výše uvedených důvodů ve jmenovaných krajích zatím nelze povolit rozvolňování účasti na vzdělávání ve shodné míře jako u ostatních krajů. Omezení provozu škol a školských opatření proto řeší ve vztahu k těmto krajům samostatné mimořádné opatření.

Data potvrzují, že šíření onemocnění COVID-19 ve školách není zanedbatelné.

Následující shrnutí uvádí hlavní výsledky hodnocení rizika šíření nákazy virem SARS-CoV-2 ve školách a školských zařízeních a jeho závislosti na věku.

Podle dat z ČR (ÚZIS)[1]:

- Ve školách je dle výsledků epidemiologických šetření krajských hygienických stanic evidován dlouhodobě významný počet ohnisek nákazy COVID-19, s přihlédnutím

[1] Viz prezentace ÚZIS dostupná zde: https://docs.google.com/presentation/d/1rEaXGTexjmKZu2MUJGc6thr0RtZaWBJi/present?ueb=true#slide=id.p29.

k absolutním počtům onemocnění je školní kolektiv nejčastějším ohniskem dané nákazy.
- Z hlediska velikosti jde o ohniska spíše malá, ve kterých je průměrně evidováno 5,1 pozitivních případů na jedno zařízení. Důvodem může být včasné podchycení nákazy a dobrá sledovatelnost šíření v definovaných školských kolektivech.
- Incidence při otevření škol prudce stoupá mj. v závislosti na věku nemocných osob.

Podle dat z ČR a zahraničí z analytické zprávy Think Tanku UK Vzdělávání 21[2]:
- od konce léta a během podzimu v ČR, ale i mnoha jiných zemích, stoupá incidence nemoci COVID-19 ve všech věkových skupinách, včetně dětí a mládeže;
- u žáků středních škol je incidence obecně vyšší než u žáků základních škol (ZŠ);
- u žáků 2. stupně ZŠ je incidence obecně nižší než u dospělých;
- ihned po začátku školního roku se v ČR prudce zvyšuje incidence u žáků 2. stupně ZŠ a u žáků středních škol; související data však neumožňují jednoznačně deklarovat, zda k nákazám došlo ve školách, nebo mimo ně, ani do jaké míry přispěly tyto věkové skupiny k následnému nárůstu epidemie během října

Komprehenzivní analýza šíření onemocnění COVID-19 ve školách v USA[3] ukazuje, že nákaza se více šíří v domácnostech, kde děti prezenčně navštěvují školu, a to i v závislosti na věku/navštěvované třídě (čím starší dítě, tím vyšší riziko). Zároveň tato studie předkládá i porovnání podmínek a předpokladů k minimalizaci až úplnému vymizení tohoto rizika, a to i pro ročníky odpovídající žákům českých středních škol. Významným faktorem omezení rizika je prezenční výuka jen v částečném režimu a dále zavedení režimových opatření (čím více opatření, tím nižší riziko).

Studie dopadů plošných opatření z jarní vlny epidemického výskytu nákazy virem SARS-CoV-2 v roce 2020 uvádějí různé dopady uzavření škol, jeden z největších dopadů určuje Haug et al.[4], podle kterých uzavření škol v USA mohlo snížit incidenci a mortalitu až o 60 %.

Podle agentního modelu základní školy, založeného na reálném grafu sociálních vazeb a kontaktů žáků a učitelů na jedné větší ZŠ, vyvinutého BISOP ve spolupráci s MŠMT[5]: Na prvním stupni ZŠ se nemoc COVID-19 šíří významně méně než na 2. stupni ZŠ. Ačkoli na 1. stupeň chodí o čtvrtinu více dětí (o jednu třídu), podílí se 1. stupeň ZŠ jen na zhruba 42 % infekcí ve škole. Potvrzuje se tím intuice, že menší děti mají méně intenzivních sociálních kontaktů a zároveň téměř nemění kolektiv ani učitele v průběhu výuky.

Dle agentního modelu vyvinutého spolu s BISOP[6] by týdenní alternace celých tříd na ZŠ měly snížit šíření COVID-19 ve škole až o 80 % proti běžnému stavu i bez dalších režimových opatření, s nimiž by měl být efekt ještě větší.

Významné snížení rizika při týdenní alternaci skupin jejich rotací potvrzují i další studie založené na modelováním školního provozu. Dle modelu z USA[7] týdenní rotace prezenční a distanční výuky celých tříd snižuje zásadně riziko, že se škola stane místem nákazy žáků a učitelů a tím rizikem vzniku ohniska onemocnění.

---

[2] Viz prezentace: https://tarantula.ruk.cuni.cz/AKTUALITY-11899-version1-rizikovost_skolniho_prostredi_pro_sireni_COVIDu_19.pdf.

[3] Lessler J, et al. Household COVID-19 risk and in-person schooling https://doi.org/10.1101/2021.02.27.21252597

[4] Viz https://www.nature.com/articles/s41562-020-01009-0.

[5] BISOP: https://www.bisop.eu/vyzkumna-zpravabisop-vytvoril-model-sireni-COVIDu-19-na-zakladnich-skolach/.

[6] BISOP: https://www.bisop.eu/vyzkumna-zpravabisop-vytvoril-model-sireni-COVIDu-19-na-zakladnich-skolach/.

[7] (Figure 4) McGee R.S et al. Model-driven mitigation measures for reopening schools during the COVID-19 pandemic. https://doi.org/10.1101/2021.01.22.21250282

Týdenní rotace celých tříd se tak ukazují jako klíčové a efektivní opatření s rozhodujícím efektem na šíření nemoci COVID-19, které zároveň nezasahuje drastickým způsobem do provozu školy v porovnání s dalšími alternativami jako je půlení tříd, využívané například na podzim 2020 v Izraeli. Výhodou opatření je zároveň nízká citlivost na úroveň individuálního dodržování opatření.

Vedle výuky jen v částečném režimu za využití rotace je nezbytné doplnění tohoto opatření o další režimová opatření. Již zmíněná komprehenzivní americká studie zkoumající dopad šíření nemoci COVID-19 ve školách v USA[8] uvádí, že při zavedení 7 a více běžných režimových opatření je riziko zvýšeného přenosu ze škol marginální. Mezi nejúčinnějšími režimovými opatřeními je uváděno omezení extrakurikurálních aktivit, denní screening symptomů, ochrana dýchacích cest učitelů i žáků, dostatečné větrání nebo přesunutí části výuky ven.

Podle agentního modelu školy vyvinutého spolu s BISOP dochází na ZŠ k nejvyššímu přenosu infekce (47 %) mezi dětmi ze stejné třídy: klíčová jsou proto především režimová opatření ve třídě a o přestávce. Relativně méně významné je šíření infekce mezi dětmi z různých tříd.

Jiné mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví maximálně rozšířilo povinnost ochrany dýchacích cest prostřednictvím respirátorů třídy FFP2, příp. zdravotnických obličejových masek a jiné mimořádné opatření zakotvilo pravidla pro testování zaměstnanců škol a školských zařízení a dětí, žáků a studentů na přítomnosti viru SARS-CoV-2.

S ohledem na komunitní charakter šíření onemocnění je v současné době nezbytné stále udržovat plošná mimořádná opatření na celém území České republiky s tím, že v nejpostiženější oblastech budou uplatňována přísnější opatření.

S ohledem na stále vysoká čísla nakažených a hospitalizovaných osob, je nezbytné nadále držet omezený provoz škol a školských zařízení, s odůvodněnými výjimkami, a uplatňovat distanční formu výuky. Distanční vzdělávání alespoň částečně kompenzuje zákaz osobní přítomnosti a umožňuje zachovat právo na vzdělání. Výkon ústavou zaručeného práva na vzdělávání není v souvislosti s přijetím tohoto mimořádného opatření suspendován, neboť se žákům a studentům i nadále poskytuje vzdělávání v nejlepší dostupné formě.

I přes uvedené důvody omezení provozu škol a školských zařízení, existují důvody zřetele hodné, pro které je stanovena výjimka z daného omezení.

K bodu I./1 – omezení vysokých škol

Výjimka podle písm. a) se umožňuje z toho důvodu, že praktickou a klinickou výuku a praxi studentů není možné řádně nahradit distanční výukou a vzhledem k tomu, že byla osobní přítomnost na této výuce již delší dobu omezena, je nezbytné ji obnovit ve všech ročnících. Za klinickou a praktickou výuku a praxi studentů podle tohoto ustanovení se považuje také laboratorní, experimentální a umělecká výuka studentů v posledních ročnících.

Výjimka pod písm. b) pak umožňuje individuální konzultaci, kdy je přítomen pouze student a příslušný akademický pracovník. V takových případech je při dodržení ostatních protiepidemických opatření (zejména ochrana dýchacích cest) a dodržení hygienických opatření riziko přenosu koronaviru minimalizováno. Současně se touto výjimkou umožní doplnit si vzdělání při osobní podrobnější konzultaci v těch oblastech, které si v rámci distančního vzdělávání student dostatečně neosvojil apod. Výjimka se také vztahuje na čerpání individuálních poradenských služeb za přítomnosti jednoho studenta a jednoho (odborného) pracovníka, cílem je zejména umožnit osobní psychologické poradenství, jelikož zkušenosti škol a průzkumy mezi studenty ukazují, že se v současné době studenti potýkají s řadou psychických problémů a nelze vše řešit pouze distančními formami poradenské péče.

Výjimka podle písm. c) se vztahuje na konání zkoušek na vysoké škole bez omezení počtu, avšak s podmínkou, že mezi jednotlivými osobami musí být rozestup minimálně 1,5 metru.

[8] Lessler J, et al. Household COVID-19 risk and in-person schooling https://doi.org/10.1101/2021.02.27.21252597.

Na vysoké škole není možné některé zkoušky konat pouze distanční formou, z toho důvodu je umožněno konat zkoušky formou prezenční, aby nebyl ohrožen průchod studiem. Zároveň je stanoven minimální rozestup mezi osobami na jednotlivé zkoušce, čímž se omezuje riziko přenosu koronaviru.

K bodu I./2 – zákaz poskytování ubytování studentům vysokých škol

Výjimka z bodu 2 je nezbytná z toho důvodu, aby osoby, které nemají v České republice jiné bydliště, mohly setrvat v ubytovacím zařízení, zároveň je tato možnost ponechána z logiky věci osobám, kterým je umožněna přítomnost na prezenční výuce.

K bodu I./3 – omezení provozu středních a vyšších odborných škol a konzervatoří

Výjimka podle bodu 3 písm. a) a b) je stanovena z toho důvodu, že zde je kontrola nad pohybem osob a setkáváním osob mezi sebou. Jedná se o zařízení pro předem danou skupinu osob, které se pohybují v jednom (uceleném nebo dokonce uzavřeném) zařízení. Nedochází ve vysoké míře ke kontaktům s jinými osobami než s těmi, které jsou umístěny v zařízeních pro ústavní nebo ochrannou výchovu, resp. v zařízeních zřízenými Ministerstvem spravedlnosti. Tyto osoby se tedy potkávají tak jako tak a není žádný důvod omezovat jejich setkávání v rámci školy, resp. při vzdělávání.

Výjimka podle bodu 3 písm. c) umožňuje, aby se žáci a studenti všech ročníků středních škol, vyšších odborných škol a konzervatoří mohli osobně účastnit praktického vyučování nebo praktické přípravy. Praktickou výuku lze velmi obtížně realizovat distančním způsobem, proto je v rámci uvolňování opatření prioritně dána možnost osobní přítomnost na praktické výuce.

Výjimka podle bodu 3 písm. d) je stanovena z toho důvodu, že distanční výuka v daných školách je velice problematická a nemohla by v takové míře, jako v jiných školách, zachovat právo na vzdělání. Z důvodu zachování přístupu ke vzdělávání, je těmto žákům umožněna prezenční výuka.

Výjimka podle bodu 3 písm. e) pak umožňuje, aby se jeden žák nebo student mohl setkat se svým učitelem na individuálních konzultacích. V takových případech je při dodržení ostatních protiepidemických opatření (zejména ochrana dýchacích cest) a dodržení hygienických opatření riziko přenosu koronaviru minimalizováno a umožní se tím doplnit si vzdělání při osobní podrobnější konzultaci v těch oblastech, ve kterých se žák v rámci distančního vzdělávání hůře orientuje apod.

Výjimka podle bodu 3 písm. f) umožňuje skupinové konzultace v maximálním počtu 6 žáků. Tato výjimka je stanovena pro poslední ročníky, aby jim byla umožněna příprava na maturitní a závěrečné zkoušky a absolutoria. Dále jsou skupinové konzultace určeny pro žáky všech ročníků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem. Jedná se především o žáky, kteří zaostávají z různých důvodů v distanční výuce.

Výjimky pod písm. g), h) a i) jsou stanoveny pro vybrané zkoušky. Distanční konání těchto zkoušek může být v mnoha případech problematické, ne-li neuskutečnitelné. Uvedené platí zejména pro závěrečné a maturitní zkoušky nebo absolutoria. Pod písm. i) jsou umožněny prezenční komisionální opravné a komisionální náhradní zkoušky, které v letošním školním roce konají žáci maturitních ročníků středních škol a konzervatoří podle opatření obecné povahy vydaného na základě § 184a školského zákona.

Výjimka podle písm. j) umožňuje žákům nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žákům prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře ve vybraných krajích rotačně uskutečňovat prezenční výjimku. Vzhledem k tomu, že ve stejném režimu v daných krajích je možné, aby žáci 2. stupně konali prezenční vzdělávání, povoluje se dané i těmto žákům, kterým by měl být povolen stejný režim z důvodu stejné úrovně vzdělávání v těchto ročnících (základní vzdělávání).

Výjimky pod písm. j) reflektují příznivý vývoji epidemiologické situace jež umožňuje prezenční vzdělávání rotační formou pro studenty středních škol a konzervatoří v rozsahu nižších stupňů

šestiletého nebo osmiletého vzdělávání na gymnáziích nebo konzervatořích, a to v rozsahu ročníků, kde je plněna povinná školní docházka.

K bodu I./4 – omezení provozu základních škol

Výjimka podle bodu 4 písm. a) a b) je stanovena z toho důvodu, že zde je kontrola nad pohybem osob a vzájemným setkáváním osob. Nedochází zde tedy ve vysoké míře ke kontaktům s jinými osobami než s těmi, které jsou umístěny v zařízeních pro ústavní nebo ochrannou výchovu, resp. v zařízeních zřízenými zdravotnickými zařízeními. Současně není důvodné v těchto případech omezovat poskytování vzdělávání, když děti jsou spolu v daném zařízení prakticky celodenně.

Výjimka v bodě c) a g) je pak stanovena pro děti, které navštěvují přípravné třídy základní školy a zde se vzdělávají v rámci povinného předškolního vzdělávání, které není zakázáno. Je tedy třeba k nim z tohoto hlediska přistupovat stejně jako k dětem, které jsou např. stejně staré a plní povinné předškolní vzdělávání v rámci mateřské školy.

Výjimka podle bodu 4 písm. d) a e) je pro žáky, u kterých je prezenční výuka velice klíčová, jelikož pro tyto žáky vzhledem k jejich věku je prezenční výuka nenahraditelná a distanční výuka by pro tyto žáky byla nejvíce problematická a nejméně efektivní. Výuka čtení a psaní je v 1. ročníku realizovatelná prakticky pouze prezenčně. Rovněž u zbylých ročníků prvního stupně ZŠ je naléhavý zájem na prezenční výuce, neboť v tomto školním roce měly distanční způsob výuky po velmi dlouhou dobu v řádu několika měsíců. Zároveň je stanovena rotační výuka, jelikož týdenní rotace celých tříd se ukazují jako klíčové a efektivní opatření s rozhodujícím efektem na šíření nemoci COVID-19, které zároveň nezasahuje drastickým způsobem do provozu školy v porovnání s dalšími alternativami jako je půlení tříd, využívané například na podzim 2020 v Izraeli (více viz obecná část odůvodnění). Rotace se pak nebude týkat prvních stupňů, kde nepřesahuje celkový počet žáků na celém prvním stupni ZŠ 75 žáků a zároveň se jedná o první stupeň, který je stavebně oddělen od 2. stupně, a to včetně školní jídelny. U těchto „malých“ 1. stupňů ZŠ jsou malé třídní kolektivy (průměr vychází na maximálně 15 žáků ve třídě), což umožňuje přijímat vhodná opatření snižující riziko přenosu nákazy (např. pomocí dostatečných rozestupů) a z povahy věci zde nehrozí takové šíření viru mezi osobami, jako u velkých třídních kolektivů.

Vzhledem k příznivému vývoji epidemiologické situace se podle písmene f) umožňuje prezenční vzdělávání rotační formou pro žáky 2. stupně základních škol.

Výjimka pod písm. h) je stanovena z toho důvodu, že distanční výuka v daných školách je velice problematická. Z důvodu zachování přístupu ke vzdělávání je těmto žákům umožněna prezenční výuka.

Výjimka pod písm. i) pak umožňuje, aby se jeden žák mohl setkat se svým učitelem na individuálních konzultacích. V takových případech je při dodržení nezbytných protiepidemických opatření (především ochrana dýchacích cest) a dodržení hygienických opatření riziko přenosu koronaviru minimalizováno a umožní se tím doplnit si vzdělání při osobní podrobnější konzultaci v těch oblastech, které si v rámci distančního vzdělávání žák dostatečně neosvojil apod.

Výjimka podle písm. j) umožňuje skupinové konzultace v maximálním počtu 6 žáků. Tato skupinová konzultace je umožněna pro žáky 2. stupně ZŠ, kteří jsou z nějakého důvodu znevýhodnění v distanční výuce. Může se jednat například o nedostatečnou materiální podporu distanční výuky. Také se skupinová konzultace umožňuje pro žáky 9. tříd, kteří se v současné době především připravují na přijímací zkoušky.

K bodu I./5 - omezení základního uměleckého a jazykového vzdělávání

Výjimka podle písm. a) umožňuje konat státní jazykové zkoušky za režimových opatření. Státní jazykové zkoušky nelze konat distančním způsobem nebo jen s velkými obtížemi, z toho důvodu je jim udělena výjimka.

Výjimka podle písm. b) umožňuje, aby se jeden žák nebo účastník mohl setkat se svým učitelem na individuálních konzultacích. V takových případech je při dodržení nezbytných protiepidemických opatření (především ochrana dýchacích cest a dostatečný rozestup) a dodržení hygienických opatření riziko přenosu koronaviru minimalizováno a umožní se tím doplnit si vzdělání při osobní podrobnější konzultaci v těch oblastech, které si v rámci distančního vzdělávání žák nebo účastník dostatečně neosvojil apod.

Výjimka podle písm. c) umožňuje, aby se jeden žák nebo jeden účastník mohl setkat se svým učitelem v rámci individuální prezenční výuky. Je tedy možné, aby byla uskutečněna plnohodnotná prezenční výuka, ale pouze jeden na jednoho. V takových případech je při dodržení ostatních protiepidemických opatření (zejména ochrana dýchacích cest a dostatečný rozestup) a dodržení hygienických opatření riziko přenosu koronaviru minimalizováno.

Výjimka podle písm. d) umožňuje prezenční výuku nebo konzultaci ve skupinách po maximálně 3 žácích jak ve vnějších, tak ve vnitřních prostorech. Zlepšující se epidemiologická situace umožňuje v menších skupinkách žáků uskutečňovat prezenčně výuku či konzultaci bez podmínky povinného testování.

Výjimka podle písm. e) umožňuje na základních uměleckých školách konat výuku či konzultaci ve vnějších prostorech ve větší skupině nad 3 žáky do maximální kapacity 20 osob ve skupině. Vzhledem k tomu, že epidemiologická situace se zlepšuje, je vhodné v omezeném počtu, za dodržení dalších opatření, umožnit výuku či konzultaci v základní umělecké škole. Vzhledem k tomu, že žáci v základní umělecké škole nepodléhají povinnému testování na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu, je nezbytné, aby žák splnil podmínky stanovené tímto mimořádným opatřením, tj. doložil, že má aktuálně negativní výsledek takového testu. Jedná se o legitimní požadavek, jehož účelem je snížení rizika přenosu koronaviru.

K bodu I./6 - omezení provozu středisek volného času

Výjimka podle písm. a) umožňuje prezenční výuku nebo konzultaci ve skupinách po maximálně 3 účastnících jak ve vnějších, tak ve vnitřních prostorech. Zlepšující se epidemiologická situace umožňuje v menších skupinkách účastníků uskutečňovat prezenčně výuku či konzultaci bez podmínky povinného testování.

Výjimka podle písm. b) umožňuje konat výuku či konzultaci ve vnějších prostorech ve větší skupině nad 3 účastníky do maximální kapacity 20 osob ve skupině. Vzhledem k tomu, že epidemiologická situace se zlepšuje, je vhodné v omezeném počtu, za dodržení dalších opatření, umožnit výuku či konzultaci ve středisku výchovné péče. Vzhledem k tomu, že účastníci nepodléhají povinnému testování na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu, je nezbytné, aby účastník splnil podmínky stanovené tímto mimořádným opatřením, tj. doložil, že má aktuálně negativní výsledek takového testu. Jedná se o legitimní požadavek, jehož účelem je snížení rizika přenosu koronaviru.

K bodu I./7 - omezení provozu školních družin a školních klubů

Výjimka podle bodu 7 umožňuje poskytovat zájmové vzdělávání pro žáky, kterým je umožněna prezenční výuka. Vzhledem k tomu, že je stanovena podmínka homogenity jednotlivých skupin, nedojde k prolínání žáků z různých tříd, a tedy riziko nákazy se touto činností významným způsobem nezvyšuje.

K bodu I./8 - omezení provozu výchovných a ubytovacích zařízení

Výjimka podle bodu 8 je nezbytná z toho důvodu, aby osoby, které nemají v České republice jiné bydliště, mohly setrvat v ubytovacím zařízení, zároveň je tato možnost ponechána z logiky věci osobám, kterým je umožněna přítomnost na vzdělávání.

K bodu I./9 - omezení zpěvu jako součásti vzdělávání

Výjimka je stanovena z toho důvodu, že pro tyto žáky a studenty je zpěv hlavní vzdělávací aktivitou a jeho zákaz by pro ně znamenal znemožnění vzdělávání. Pokud by tato výjimka

nebyla stanovena, bylo by tím omezeno vzdělávání těchto žáků a studentů pouze na vedlejší nebo dobrovolné předměty.

K bodu I./10 - omezení sportovní činnosti jako součásti vzdělávání
Výjimka podle písm. a) je stanovena z toho důvodu, že pohyb dětí v mateřských školách je integrální součástí mnoha aktivit a vzdělávání by jeho absencí velmi trpělo.

Výjimka podle písm. b) se stanoví z toho důvodu, že pro tyto žáky a studenty je sportovní činnost hlavní vzdělávací aktivitou a její zákaz by pro ně znamenal znemožnění vzdělávání. Pokud by tato výjimka nebyla stanovena, bylo by tím omezeno vzdělávání těchto žáků a studentů pouze na vedlejší nebo dobrovolné předměty.

Výjimka podle písm. c) povoluje sportovní činnost jako součást vzdělávání v základních školách, a to pouze na venkovních sportovištích.

Sledované parametry ukazují na celkovou stabilizaci a aktuální pozitivní vývoj epidemiologické situace a z tohoto důvodu lze umožnit sportovní činnost ve venkovních sportovištích, kde je riziko přenosu menší, než-li ve vnitřních prostorech sportovišť.

Výjimka podle písm. a) je stanovena z toho důvodu, že pohyb dětí v mateřských školách je integrální součástí mnoha aktivit a vzdělávání by jeho absencí velmi trpělo.

Výjimka podle písm. b) se stanoví z toho důvodu, že pro tyto žáky a studenty je sportovní činnost hlavní vzdělávací aktivitou a její zákaz by pro ně znamenal znemožnění vzdělávání. Pokud by tato výjimka nebyla stanovena, bylo by tím omezeno vzdělávání těchto žáků a studentů pouze na vedlejší nebo dobrovolné předměty.

Výjimka pod písm. c) je umožněna z důvodu aktuálního příznivého vývoje epidemiologické situace ve výskytu onemocnění COVID-19.

K bodu I./11 - zákaz vstupu třetích osob do škol
V zájmu prevence šíření nákazy od třetích osob se stanoví, že vstup těchto osob je možný pouze v nezbytně nutných případech s tím, že se omezí jejich kontakt s žáky, studenty a pracovníky školy v prostorách školy. Nezbytně nutným případem je například plnění smluvních závazků školy nebo vstup zákonných zástupců jako doprovodu například při dopomoci při samotestování atd. Ve všech případech je však nutno dbát na omezení kontaktů třetích osob s osobami v prostorách školy (typicky s žáky a pracovníky školy).

K bodu I./12 – výjimky z omezení konání některých zkoušek

Výjimka podle písm. a) umožňuje konat přijímací zkoušky na vysoké školy bez omezení počtu účastníků na skupinu, avšak za splnění podmínky minimálního rozestupu. Přijímací zkoušky na vysoké školy bývají obecně konány za většího počtu účastníků, vzhledem ke zlepšující se epidemiologické situaci je nyní možné umožnit, aby se přijímací zkoušky konaly za účasti více účastníků.

Výjimka podle písm. b) umožňuje konání přijímacích zkoušek za předpokladu, že se jej bude (v jeden okamžik v jedné místnosti) účastnit nejvýše 20 osob. Přijímací zkoušky v mnoha případech není možné konat pouze na základě posouzení písemných podkladů, a je tedy nutné konat prezenční testy nebo posouzení nadání uchazečů, které není možné konat distančně. Z důvodu omezení rizika přenosu koronaviru se tak omezuje maximální počet osob, které se mohou současně účastnit přijímacího řízení, a to samozřejmě při dodržení všech hygienických opatření.
Výjimka podle písm. b) umožňuje konání nostrifikačních zkoušek za režimových opatření. Nostrifikační zkoušky nelze konat distančním způsobem nebo jen s velkými obtížemi, z toho důvodu je jim udělena výjimka.

K bodu I./13 – výjimky pro děti zákonných zástupců určených profesí
Zákaz prezenční výuky dětí a žáků ve školách má mj. za následek, že spolu s prezenčním poskytováním vzdělávání nemůže být zajištěna ani péče o žáky základních škol (nebo starší

žáky, kteří potřebují intenzivnější péči). V důsledku nezajištěné péče by museli péči o tyto žáky zajistit zákonní zástupci žáků. V případě, že zákonní zástupci žáků vykonávají povolání, jejichž výkon je nezbytný pro boj s epidemií, je potřeba zajistit péči o jejich děti.

Do těchto skupin povolání patří zaměstnanci poskytovatelů zdravotních služeb, pedagogičtí pracovníci, kteří zajišťují prezenční výuku (a tedy také tuto péči) ve školách a případně školských zařízeních, zaměstnanci bezpečnostních sborů, příslušníci ozbrojených sil, zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví, zaměstnanci uvedení v § 115 odst. 1 a další zaměstnanci v sociálních službách podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zaměstnanci Úřadu práce České republiky, zaměstnanci České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení a zaměstnanci Finanční správy České republiky.

K bodu I./14 – podmínky pro účast na vzdělávání

Vzhledem k tomu, že žáci základních uměleckých škol a účastníci středisek výchovné péče nejsou povinni podrobit se testování dle obecného mimořádného opatření k testování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, je nezbytné stanovit pro účast na vzdělávání podobná pravidla, jako v jiných školách a školských zařízeních za účelem ochrany všech osob a minimalizace rizika přenosu nákazy.

Zohledňuje se také skutečnost, že spousta žáků a účastníků se již testuje v rámci povinného testování ve školách a školských zařízeních. Je tedy možné čestným prohlášením doložit, že žák nebo účastník podléhá povinnosti testovat se a jeho poslední test ve škole či školském zařízení není starší 72 hodin. Ke splnění podmínky též postačí negativní výsledek antigenního testu, který si provedl žák nebo účastník (nebo mu jej provedla jiná laická osoba, například rodič) na místě před zahájením vzdělávání. Zbylé podmínky jsou standardními požadavky vyplývajícími z jiných opatření.

K bodu II

Vzhledem k tomu, že se nahrazují pravidla pro přítomnost dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních z důvodu přehlednosti novým mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví, je třeba stávající zrušit.

prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, v. r.
ministr zdravotnictví